

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

AZ EZERÉVES MULT EMLÉKEI

Írta: **Dr. VARGYAS TIVADAR**

érseki tanácsos, belsőjózsefvárosi plebános.

Az apostoli Szent Király halálának 900 éves fordulóján olyan mély jelentőségű tanulságokat kell levonnunk öseink életfolyásának ezeréves emlékezeténél, melyek irányítóul szolgáljanak a következő generáció nevelésénél.

Érdekes tanulságul megálapíthatjuk, hogy a honfoglalás után a duzzadó ősi erő és harci készség lehiggadásával — amint békés életre állandó otthonokba telepedett a magyar — azonnal értékesültek állam-alkotásra hivatott szunnyadó erői. Az államalkotásra való képesség valóban ott rejtett öseink lelke mélyén, mert e képesség hijján megfoghatatlan rejtélyként állana előttünk, — hogyan tudott Szent István fejedelemségének és apostoli királyságának 41 évnyi időtartama alatt a művelt Nyugat államaihoz életképességre és küldetésre hasonló keresztény birodalmat alapozni.

Öseink nomád életének velejárója volt, hogy nem anynyira jogi, mint inkább erkölcsi kötelék volt az, mely a hét törzset: nyelvben, szokásokban, hagyományokban egybefűzte. De már Etelközben, a 890-es évek táján, a vérszerződés kor nyilatkozott meg először készség tömörülésre. Fejedelmválasztással a törzsek önként emeltek tekintélyt maguk fölé, ki irányt szabjon és igazságot szolgáltatson. Igazságszolgáltatásról pedig csak akkor lehet szó, ha nem csupán kötelességek terhelik az egyedeket, hanem jogaik is vannak azoknak. A fejedelmek hatalma nem volt korlátozatlan, önkényes hatalom: mert a Vezérek Tanácsa szabott határokat annak. Lám — a csirába csattant mag ekkor eresztette első gyökérszálát abba a televény talaj-

ban, melyből a Magyar Nemzet történelmi alkotmányának századok viharait állott tölgye terebélyesedett.

A nemzetnek egyre szorosabb egységbe-kapcsolódása nyomán a Vezérnek hatalma a Fejedelmek örökségébe ment át. Mindez a Vezérek Tanácsának szemei előtt felelt. Államalkotáshoz nem nélkülözhető ez az egységes irányítás Zsolt, Fajsz és Taksony fejedelmek alatt még alig észrevehetően mutatkozott: Géza fejedelem alatt már feltűnően: Isván fejedelem pedig teljes céltudatossággal értékesítette a Nemzet egységének kifejlesztésére: a vérszerződésben a Fejedelem számára önként és szabadon szentesített alapgondolatot.

Géza fejedelem, az Istentől áldott magyar lelkekben rejlő értékek kifejlesztésére fordította fáradozását Nemzete boldogulásának gondja, nemes célkitűzései, erőskezü munkássága áldásos példaként állottak a mélyen, meggyőződéssel keresztény gondolkodású István fia előtt, ki a reá várakozó föladatakra atyja oldalán kis korától fölkeszülhetett.

István lelkét a pogány valóság balitéletei nem homályosították: nálánál jobban senki sem szerethette a magyarságot, mint aki az Árpádok sarja lévén: vérében hordozta és keresztény lelkébe formálta turáni fájának elemantumait; de aki még jobban megszerette azt a magyarságot, melynek egy történelmi hivatás küzdelmei során — a keresztény kultúra szolgálatának dicsőségét szánta!

Géza fejedelemnek 997-ben bekövetkezett halálakor vette át a fejedelemséget. A kereszténység István fejedelem meggyőződése szerint, nemcsak vallás erkölcsi lényező,

hanem nélkülözhetetlen államszervezési erőforrás is volt. Fölértette, hogy a kereszténységnek lelkeket nemesítő szelleme — ha megszelídítette a magyar lelkek mélyén szunnyadó nemes erőket — nemzetének boidogulást és tiszteletet biztosít minden időkre.

Mint munkás király, vagy mint hírhirdető apostol volt-e nagyobb, eldönteni nem tudom. Apostoli munkásságát — államférfiúi tevékenységétől eiválasztani már csak azért sem lehet, mert mindkét irányu tevékenysége ugy egybeforrott, hogy egyik a másikat erősítette.

Amidőn a nemzet-alapozás nagy művének fundamentumait szilárdaknak látta: a pápától kért koronával biz-

tosította Magyarország függetlenségét, az akkoron magát fő-hűbérurnak tekintő német-római császárral szemben; Magyarország egyház-kormányzati függetlenségét pedig abban az értelemben védte meg, hogy az apostoli követségi jogokat elnyervén — német egyházfejedelmek Magyarország egyház-kormányzati ügyeibe többé nem avatkozhattak.

Magyar lelkünk előtt fölmagasztosul az árpádházi fejedelmek kora annak a ténynek verőfényében, hogy az egykoron még pogány magyarság utolsó fejedelmét, ki egyben az árpádházi keresztény királyok korát nyitotta meg: VII. Gergely pápa a szentek sorába avatta.

—:—

A MAGYAR SZENT KORONA

Az a korona, amelyet II. Szilveszter pápa Szent Istvánnak és benne a magyar nemzetnek adott, nem egyszerű királyt koronázó jelkép. Korántsem olyan, mint más nemzetek koronái, mint például az angol királyi korona, avagy a német császári vagy osztrák császári koronák. A magyar korona nemzetünknek nemcsak színbőlcuma, hanem az egész világtörténelemben páratlanul közjogi személyiség lett.

A magyar alkotmányosság életében ugyanis egy egészen különálló jogi helyzet és elmélet alakult ki.

A magyar alkotmányosságban és jogéletben nem egyedül a nemzet és nem is egyedül a király és nem is az ország földje a megszemélyesítője és hordozója az állami főhatalomnak. A király felségjogai a magyar jogban nem a király személyének jogai. Nálunk minden hatalom egy eszmei személyt, a Magyar Szent Koronát illeti meg. Erről a Szent Koronáról száll aztán át a jog és a hatalom a megkoronázott magyar királyra. Az ország területe nem a királyé, nem is egyedül a nemzeté, hanem a Szent Koronáé.

Ha alapjában meggondoljuk, nemcsak különleges és egyedülálló, hanem gyönyörűsége is ez a magyar jog. Nem becsüli le, de nem is

emeli túlmagasra sem a királyt, sem a nemzetet. Nem ad elsőbbséget egyiknek sem a másik felett, hanem valamennyi fölé, a nemzet és a király fölé odaemeli az államiságunk jelképezőjét és megszemélyesítőjét, Szent István koronáját.

Bárki bármiképp gondolkozik aztán a katolicizmusról, ha csak egy csipetnyi magyar vér van benne, a Szent Korona tanának szépségét és fonségét el kell ismernie. De ugyanakkor nem tagadhatja le azt sem, hogy ezt a Szent Koronát a római pápa adta a magyar nemzetnek és ennek a Szent Koronának fényét egy évezreden keresztül a katolicizmus vette körül.

Bucsujárás Mátraverebélyre. A tavalyi jól sikerült bucsus-zarándoklat arra indította a híveket, hogy a f. évben is eljussanak a Boldogságos Szent Szűz csodás szépségű kegyhelyére: Mátraverebélyre.

A plebánia hivatal szeptember 8-án reggel 4 óra tájban külön motorosvonat beállítását kérte a MAV-tól, mely este hozná vissza a bucsusokat.

Jelentkezni lehet szeptember elsejéig Szuroimi András segédlelkésznel. Vegyünk részt minél többen! Adjunk hálát a jó Istennek gondviselő jóságáért!

hetetlenül szükséges ahhoz, hogy vágyat ébreszthessünk a hívek lelkében az Egi Kenyér után, az Actio Catholica erkölcsi kötelességének kell, hogy tekintse az egyház biztos tanítása szerinti világos utmutatás megoldását a ma oly nyugtalanító szociális kérdésben.

Nem elégedhetünk meg azonban csupán azzal, hogy a szociális élet erkölcsi alapjait állandóan hangoztatjuk, hanem e mellett mindent el kell követnünk — a hitbuzgalmi szakosztályal együttműködve, — hogy a szentistváni keresztény állam életforrása, a családi élet evangéliumi tisztaságában visszaállítsuk és megkapja a fennmaradásának anyagi alapjait is.

Országos viszonylatban arra törekszünk tehát, hogy minél előbb megalkottassék az élet minden viszonylatára kiterjedő, átfogó családvédelmi törvény, amely a magyar családnak teljes erkölcsi, jogi és szociális védelmet nyújt. (A fiatalság számára a családalapítás megkönnyítése, a családfenntartás feltételeinek biztosítása, kertes családi házak építése, családi bér bevezetése, telepítési akció, földbérlet szövetkezetei stb.)

Az egyházközségek egyházi és világi vezetői, a képviselőtestületi tagok stb. tartsák szent kötelességüknek, hogy a fiatalok családalapítását, a család munkavállalók keresetéhez és kis birtokhoz juttatását előmozdítsák.

2. Dolgozzunk erőteljes lendülettel a karítázsgondolat elmélyítésén és gyakorlatias megvalósításán.

Az állami és társadalmi akciókkal való szükséges együttműködés mellett vigyázzunk, hogy a katolikus Karitásznak önállósága megóvassék és az egyházközség tevékenységének adatai hitelt érdemlően kimutathatók legyenek. — Ugy tekintsük a Karitász, mint a krisztusi szociális szellem megteremtőjét és gyakorlását.

3. Karoljuk fel — ha kell, még anyagi áldozatok árán is — a nagyszerű lendülettel fejlődésnek indult hivatásrendi szervezeteink további kiépítését. Az év végén ne legyen komolyan vehető egyházközség, amely a hívek egyes csoportjait ne tömörítette volna ezekbe — a központjából annyira fontos — szervezetekbe.

IV. Sajtó szakosztály.

1. A sajtószakosztály tartsa ebben az évben különös feladatának, hogy a szentistváni állam- és nemzetesszeme gondolati tartalmát egészében és részleteiben kidolgozza és annak nemzetfenntartó erejét a nagyközönség tudatába átvigye.

Ezzel a célkitűzéssel ebben az évben katolikus sajtónkat — napilapokat és folyóiratokat, könyveket — újult lelkesedéssel terjesszük! Sajtónapok és propaganda-előadások keretében állandóan mutassunk rá arra, hogy a szentistváni gondolat megvalósítását a sajtó terén egyedül a mi sajtónk sürgeti és szorgalmazza maradéktalanul.

2. A sajtó mellett ennek az eszmének terjesztésére és alkalmazására igénybe veendő a propaganda egyéb eszközei is: film, rádió, művészetek, színház és műkedvelő színpad.

V. Szervezési szakosztály.

1. 1938. október 9-én az ország valamennyi egyházközségében Patrona Hungariae-ünnepségeket ren-

dezzünk. A rendezésbe bevonjuk a hitbuzgalmi szakosztályt és az egyesületeket is.

2. 1939 májusának második felében a XXXIV. Euch. Világkongresszus emlékének felújítása céljából minden egyházközség renovációs napot rendez, szentségimádással és nagyarányú közös szentáldozással. A részletekre vonatkozólag a Katolikus Akció idejében hirt ad.

3. A hármas szentév nagy eredményeinek lelki elmélyítését és országszerte történő alapos ismertetését őszől kezdve, amikor a falusi munkaviszonyok már megengedik, jól előkészített gyűlés keretében végezzük.

4. Az irányított egyesületi élet fokozottabb kiépítését és a híveknek

ezekbe való tömörítését szorgalmazzuk. Az egyesületek tartsanak szoros kapcsolatot központi szerveikkel. A püsztán névleges egyesületeket meg kell újítani, vagy ahol erre nincs lehetőség, fel kell azokat oszlatni.

Amikor azt látjuk, hogy ősz Szentatánk ma is egyik első gondja az Actio Catholicának minél szélesebb sikon való kiépítése: kapcsolódjunk bele valamennyien lelkes odaadással ebbe — az Egyház szempontjából annyira fontos — munkába, hogy Isten országának határait nemcsak megvédhessük a szervezett Isten-gyűlölet ellen, hanem a lelkek üdvössége érdekében ki is terjesztessük!

Ujházy Miklós félszázados jubileuma

Lélekbemerkoló, örömteljes ünnepnapot ült augusztus 2-án Endrőd község katolikus népe. E napon töltötte be az egyházközség országoshírű kántora endrődi működésének félszázados évfordulóját.

A jubiléum csendben, elvonulva akarta eltölteni a ritka évfordulót, a község és egyház vezetősége azonban a hűséges szolgálat és becsületes hivatás-teljesítés szép erényét kívánta feltárni, amikor diszgyűlésen örökölte meg Ujházy Miklós félszázados, érdemes munkásságát.

Az ünnepség reggelén Csernus Mihály apátplebános hálaadó szentmisét ajánlott fel az Urnak, — amelyen Laczkó Ferenc tamási kántor és az ünnepelt ifjúkori barátja: Kalmár Illés csongrádi főkántor végezték az áhitat nagy emelésével a kántori teendőket.

Délelőtt 9 órakor Endrőd község képviselőtestülete báró Maassburg Alfréd tb. főszolgabíró jelenlétében népes diszgyűlést tartott. Az elnöklő Hunya István törvénybíró felkérésére Orbók József igazgató, Szurovecz György esküdt és Varju Fülöp vendéglős küldöttségileg kérték fel a gyűlésen való megjelenésre az ünnepelt Ujházy Miklós kántort, akit lelkes éljenzéssel köszöntöttek a közgyűlési terembe történt belépésekor.

Harsányi László főjegyző — mondotta el ezután magas szárnyalású, gyakori éljenzésekkel megszakított ünnepi beszédét és terjesztette elő az előjáróság indítványát.

Mélyen tisztelt Diszgyűlés!

A község háza szürke falai, ódon butorai és a reá huzott zöld posztó a mai napon tulhaladják eredeti közhivatásukat és ünneplésnek a színhelye. Ezt nemcsak az a néhány virágszál tanúsítja, melyet ebből az alkalomból idevarázsolunk, hanem tanúsítja a szívekben élő szeretet, ragaszkodás, a közszolgálatnak a megbecsülése és elismerése. Meg vagyok ugyanis győződve arról, hogy akik itt most megjelentünk, mindannyian át vagyunk itatva ezektől az érzelmeiktől.

Nem szorosan községi közigazgatási embernek és szolgálatnak a megbecsülése hozott itt össze most bennünket, hanem az endrődi róm. kat. Egyház kebelében 50 év óta megszakítás nélkül működő szeretett Főkántorunk: Ujházy Miklós urnak az ünneplése. Az endrődi róm. kat. Egyház és a politikai társadalom csaknem 100%-ban egyggyé van forrva vallásfelekezeti szempontból hinni és biztosan remélni merem hogy

a csekély számban más vallást követő egyének is velünk éreznek, velünk tartanak és velünk ünnepelnek; tehát egységes az ünneplés az ünnepelt személye és az ünneplők tömege részéről, kiknek képviselőtét a község képviselőtestülete a leg-hűségesebben fejezi ki.

Ezen az ünnepen 50 éve annak, hogy Ujházy Miklós fiatalos erővel, mélységes hitbeli meggyőződéssel, lángoló költői lélekkel az endrődi róm. kat. Egyház szolgálatába lépett és erre a szolgálatra Isten és ember előtt egész életére felelősködött. 50 év egy ember életében nagy idő; hogy milyen nagy idő, azt a Főkántor ur tudná megmondani, ha be tudna számolni arról, hogy hányszor mászta meg a toronyon homályos csigalépcsőjét, hányszor tette kezét szt. Cecília szerszáma, az orgonára. Hányszor hangzott fel ajkáról az Isten dicsőítése és a Boldogságos Szűz magasztalása és hányszor állott sirnál bucsuztatóval, vagy hányszor zugott fel az orgona az életnek induló fiatalok násznapja alkalmával. És az élet mindig szorgalmas munkával volt telítve. A lámpa sokszor kialudt Főkántor urunk felett, amikor az örökszép bucsuztatóit, költeményeit írta. A klaszikus költővel lehet elmondani, hogy: „Elvégeztem ércnél maradandóbb munkámat”, mert az „Egi lant” három kiadásban megjelent és országszerte közkedvelt ima és énekes könyv volt. Költői lelkületét tanúsítják: a „Háborus offer-torium”, „Halotti bucsuztatók”, és „Válogatott bucsuztatók” s azon kívül a ki nem adott gyönyörű énekek és bucsuztatók egész tömege.

Az ujjászületett Endrőd község életének harmadát az Ujházy család kántorsága alatt élte le. Az a pálya, melynek kötelezettségeit hiven teljesíteni ezen a napon 50 évvel ezelőtt magarávallalta, abban az időben rögzös, szintelen, fáradságos volt. S hogy ezek a nehéz körülmények között hiven kitartott, soha meg nem torpant, azt hivatásszereteten kívül költői adottságának és hivatali adozatkésztségének lehet köszönni. Ezek a körülmények egész életében kísérték és kísérik a mai nap is, mert 75 éves élemedett korára való tekintettel sincsen abban a helyzetben, hogy ezeket az öregségi éveket, a jó Istennek különös kegyelmi ajándékát nyugalomban tölthesse, hanem épen úgy dolgozik, működik mint 50 évvel ezelőtt, 25 éves korában. Mi, a község nyilvánossága mindnyájan tanui vagyunk annak a szeretetteljes családi életnek, melyet

Főkántor urunk közöttünk él; tanui vagyunk annak, hogy ebben a szép családi életben hiányoztak az apró szt. Jánosbogarok, a csillogó gyermeki szemek, a csacsogó gyermeki nyelvek. Az Ő kedves nejének mély-séges vallásossága ezen a borzasztó nagy hiányon is segíteni tudtak és magukhoz emelték elsősorban az özvegy édesanyát és négy árva testvért s azután elhagyatott, vérüktől idegen árva gyermekeket és felnevelték a magyar nemzeti társadalom javára önzetlenül. Jubiléumának és kedves nejének ez a cselekménye a legszebb gyöngye annak a koszorúnak, melyet hosszú, zavartalan házastársi életükön keresztül fontak.

Ez a koszorú fekszik most előttünk, melybe díszes virágokat sző, fon bele az az 50 éves közszolgálat, melyet jóban és rosszban Endrőd község egész társadalmának javára teljesített. Az előjáróság úgy érzi, hogy a most vázolt hosszú közszolgálat mellett nem térhet napirendre szó nélkül és ebből a célból hivatá össze a mai diszgyűlést.

VÉGHATÁROZAT:

Endrőd község képviselőtestülete indítatva azoktól a becses és mély értelmű érzelmeiktől, melyeket előadó főjegyző előterjesztett, mély-séges tisztelettel, meleg ragaszkodással, őszinte magyar testvéri szeretettel és egyhangu lelkesedéssel köszönti 50 éves közéleti szolgálatának fordulóján Ujházy Miklóst, róm. kat. főkántor urat és előtte az elismerés zászlóját a legmélyebben meghajtja, azért mert az elmúlt 50 év alatt nemcsak hivatásszerű kötelezettségeinek, hanem állásával járó társadalmi kötelezettségeinek is hiven és oly módon tett eleget, mely részére a község egész társadalmának megbecsülését mindenkor biztosította. Kívánja a diszgyűlés, hogy a jó Isten Ujházy Miklós főkántor urat családjával és nevelt gyermekeivel együtt árássa el bőséges kegyelmével, áldja meg őket minden jóval és tartsa meg közöttünk az emberi lehetőség végső határáig, melegebb testvéri szeretetben, együttérzésben, hogy azok az utolsó felcsillanó sugarak, melyek a jó Isten kegyelméből még reá omlani fognak, mindig melegek, áldásosak és békeségesek legyenek.

Főkántor ur sokáig éljen, éljen, éljen!

Ismerteti végül a községi főjegyző Főispán ur Oméltóságának 1172/1938 számú alábbi leiratát.

Békes vármegye Főispánjától Gyula, 1938. júl. 26. 1172/1938. főisp. sz.

Tekintetes

Ujházy Miklós urnak rk. kántor
Endrőd.

Abból az alkalomból, hogy f. évi augusztus 2-án endrődi működésének félszázados fordulóját ünnepleni szerencsés lehet, úgy a kormányzat, mint magam nevében legmelegebb elismerésem fejezem ki a magyar egyházi zene és énekköltészet terén hosszú évtizedeken át kifejtett buzgó és eredményes működése felett.

Őszinte tisztelettel

vitéz Ricsóy Uhlárich Béla s. k.
főispán.

Az egyházközség képviselőtestülete délelőtt fél 12 órakor tartott diszgyűlésen ünnepelte érdemes alkalmazottját.

Csernus Mihály apátplebános egykori iratok alapján ismertette az ötvenévi előtti választás érdekes eseményeit, a régi díjlevelet és Schlauch Lőrinc biborospüspök jóváhagyását.

HIREK

Egyházmegyénk főpásztorát: dr. Lindenberger János apostoli kormányzót július utolsó napjaiban — alapos orvosi vizsgálat alapján — műtét alá vette a debreceni „Horthy-kórház” sebész-főorvosa. Mint örömmel halljuk, az operáció kitünően sikerült, a hetvenedik évét taposó főpap vasszervezete nagyszerűen bírta a műtétet, s a napokban el is hagyta a kórházat. Teljes felgyógyulása érdekében pár heti üdülésre küldik főpásztorukat kezelő orvosai. Jó egészségéért imádkoznak endrődi hivei is.

Dr. vitéz Ricsóy Uhlarik Béla főispán nejevel együtt — három hetes pihenésre — „hajóturára” indul, csak szeptember második felében érkezik vissza székhelyére.

Vendégjárások. Záhonyi Aladár komáromi, előbb a gyomai kir. járásbíró, elnöke — nejevel együtt — rövid időre baráti látogatást tett Csernus Mihály apátplebánosnál. Az endrődiek meleg szeretettel fogadták a népszerű és közkedveltségnek örvendő házaspárt.

Ugyancsak meglátogatta szülőfaluját dr. Jakus Benő máv. főtanácsos, komáromi állomásfőnök is. A régen nagy szeretettel emlegetett „Jakus doktor urnak” legidősebb fia. A Jakus-család régi barátjához Kalmár Vince gazdálkodóhoz szállott, de szívesen látott vendége volt az Apát urnak is, akihez régi barátság fűzi. Régen nem volt Endrődön és nagy elismeréssel nyilatkozott a falu rohamos fejlődéséről.

Juhász Pál endrődi segédkántort a csanádmegyei Apátfalva katolikus egyházközsége kántorává választotta. Szép hangú, hivatásos kántort kapnak az apátfalviak. — Távozás előtt Juhász Pál jegyet váltott Kalmár Károly endrődi gazdálkodó bájos leányával: Ilonával. Gratulálunk!

Új orvos. Dr. Bartha János kondorostanyai orvos távozásával megüresedett tanyai orvosi állásra dr. Nyitrai Joachim János kenderesi orvost szerződtette Endrőd község előjárósága. Szívesen köszöntjük az új orvos urat.

Csernus János OTI tisztviselő július 30-án esküdtött örök hűséget Szemes Emilia tanítónőnek a debreceni Szent Anna-templomban. Tanuk voltak: Csernus Gáspár polgári iskolai h. igazgató-tanár és Egely Gyula bánya-főtanácsos. Az esketési szertartást a völegény bátyja: Csernus Mihály endrődi apát végezte, fényes segédlettel. A nászmise alatt a Szent László-dalegylet vegyeskara énekelt nagy precizitással. Isten áldó kegyelmét esdjük!

Áthelyezés. A nagyváradi csonkaegyházmegye főpásztora Földföldy Béla segédlelkésként Gyulára helyezte. Távozásával értékes egyéniséget veszít az endrődi egyházközség. Hat évig dolgozott nálunk a lelkek javára. Lelkes vezetője és megerősítője volt a Katolikus Legényegyletnek, kitűnő tollával gyakran felkereste a Hármas-Körös hasábjait, s mint hitoktató is odaadó komoly munkát végzett. Távozását őszintén sajnáljuk. Utóda Pálmai József gerendási kisegítő lelkész.

A Népházi Kisgazda Kör augusztus 22-én este fél 7 órakor tartandó választmányi gyűlésén választja új italmérőjét. Pályázatok Kovács Mátyas igazgató, köri jegyzőhöz címzendők.

Majd a közéleti férfiú hármas nagy hivatását vázolta. Istene, hivatása és a társadalom iránt. Ujházy Miklós öntudatos, bensőséges katolikus ember volt egész életén át. Megvallotta, egész életén keresztül dicsőítette a Megváltó, Jézust, aki ezért jutalmazta meg a ritka szép életkorral, öregkorában is ruganyos szellemi frissességgel, s aki általánosan közös emberi gyarlóságai iránt is bizonyosan elnéző lesz — a nagy számadáson is. — Hivatásának nagyszerű betöltését igazolja messzeföldön ismert patinás neve. A zene és énekköltészetben is eredeti egyéniség kiváló tehetséggel párosulva. Nemcsak a megvigasztaltak ezrei, de az egész ország kántornépe tanusítja, hogy szebb búcsuzatókat még nem irt senki a magyar honban, mint Ujházy Miklós. Ezért hívják „búcsuzató királynak”. A társadalomban csak barátai vannak. Amikor élete alkonyán szegényen ünnepel, elmondhatjuk őszinte érzéssel, hogy Ujházy Miklós jó volt mindenkihez, csak önmagához nem. Adni szeretett másoknak, uri gavallér volt mindig, vendégszeretete páratlanul meleg és lekötöz. Visszont szerény és zárkózott volt abban, hogy mások szíveségét igénybe vegye. „Miklós bácsi” a jószág és barátság szimbóluma lett Endrődön.

Az ötven esztendő szolgálat fordulójára felfigyelt csonka-Egyházmegyénk Apostoli Kormányzója is és a következő tartalmu leiratot intézte az ünnepelthez:

Apostoli Kormányzóság. Debrecen. 2094/1938.

Tekintetes
Ujházy Miklós rk. egyházközségi kántor úrnak

Endrőd.

Betöltötte a mai nappal kedves Kántor Úr szolgálatának ötven esztendőjét. Emellett az évforduló mellett meg kell állnunk kissé, háláadásra borulván az imáandó Gondviselés előtt, hogy tisztességet adjunk az Ő hűséges szolgájának. Nem mondok újat akkor, amikor hangsúlyozom, hogy nemcsak egyházmegyénk területén, de annak határain messze túl nagy nevet szerzett magának kedves Kántor Úr az egyházi ének fejlesztése és az egyházi zeneköltészet terén, amit nem szűnünk meg állandóan hangsúlyozni. Bizonyos az, hogy egy félszázad munkássága nemcsak a nagy nyilvánosság előtt, hanem a példás családi és házaselet nehéz napjai az Istenáldotta négy fal között érdemekben nagy férfiút s törhetetlen katolikus lelkületet takar.

Bár nyomorult szolgák, kötelességünket mindenben teljesítvén, egyedül Istentől könyöröghetünk irgalomért, a földön töltvén időnket, úgy szoktunk hozzá, hogy érdemek becsületet leljenek embertársaik előtt is. Indítatván a vágytól, hogy érdemekben mégis gazdag munkásságáért valamiként az egyházmegyei főhatóság elismerését kifejezhessük naplemente előtt: főhatósági jogunknál fogva kinevezzük kedves Kántor Urat soraink erejével

egyházmegyei főkántorrá

és megengedjük, hogy ezt a címet bárki előtt, szóval és írásban szabadon viselhesse s használhassa, továbbá munkásságára Isten állandó kegyelmét esdvén.

Debrecen, 1938. aug. hó 1-én.

Dr. Lindenberger János s. k.
apostoli kormányzó.

Kegyes parancsra:

Dr. Beóthy György s. k.
főtanfelügyelő.

Ilyen nagy kitüntetés még nem érte kántort az egyházmegye életében. A Főhatóság kitüntető jószága és figyelme a félszázados értékes munkát és egyházhű magatartást kívánta jutalmazni. Tudom, hogy Ujházy Miklós főkántor ur kellően honorálja a magas kitüntetést és hátralévő éveiben továbbra is hűséges szolgálja leend egyházának.

A diszközgyűlés után ünnepi ebédet rendezett Ujházy főkántor tiszteletére a tantestület, melyen a község vezető rétege csaknem teljes számban képviselve volt. Több köszöntő hangzott el a kedélyes összefüvetelen, majd Kalmár Illés főkántor dalolt néhány régi magyar nótát még ma is tüneményes, szép baszus hangján. Este rokonsága szűkebb körében ünnepelték a fehérhajú „öreg-óriást”. — Isten éltesse sokáig!

Köszönetnyilvánítás

Gyönyörű gondolat közeledik a megvalósuláshoz. Az Endrőd-Csejtpusztai községi elemi népiskola tanulói egy történelem óra lelkes hangulatában elhatározták, hogy a csejtpusztai ifjuság segítségével az iskola kertjében felállítják az országzászlót, mely hivatva lesz hirdetni a magyar élniakarást, a feltámadásba vetett hitet és a tanyai kis magyarok forró hazaszeretét. Nagy csendben indult meg a készülődés. Első segítséget, mivel megindulhattunk, az Ivánfenéki Társulattól Sulek Béla főmérnök úr közbenjárására kaptuk. Könyagot az alap részére. A szülők, látva gyermekeik fölbuzdulását, a pusztacsejti olvasókör közgyűlésén nagy lelkesedéssel egyhangúlag elhatározták, hogy ők veszik át gyermekeiktől a munkát s nagyobb, országos tekintetben is megfelelő fognak emelni. Azonnal megígérték az összes földmunka-fuvar elvégzését és a kör pénztárát célra rendelkezésre bocsajtották. A vármegye vitéz dr. Páncél József vm. főjegyző ur megértő jóakaratóból, az államépítészeti hivatal útján, könyaggal sietett segítségünkre. Lesniczky Józsefné rk. tanítónő, kit a csejtiei felkértek a zászlóanyai tisztsegre, a zászlót készített el és egy márványtáblát ajándékozott. A csejti nép ezzel a megtiszteltetéssel akarja kifejezni háláját Lesniczky Józsefné tanítónőnek, ki mint népnevelő sokat fáradt gyermekeik nevelésében. A községi testnevelési-alap 30 P-vel, a község 20 P készpénzzel és oszlopokkal ellátott kis kapuval támogatott. Varju Fülöp 50 L ó-bort ajándékozott. Grosz Sándor fakereskedő a zászlórudat kimunkálva bocsajtotta rendelkezésünkre. Molnár Testvérek (Mezőtúr) a zászlórud befestéséhez szükséges festéket adományozta. Endrőd Keresk. Rt. a zászló felerősítéséhez szolgáló sodronyt adja. Körösön-túli Gazdasági Népház 5 P-vel járult hozzá. Csider István mezőtúri kőfaragó mester, ki a márványalap vésését, hazánk domborművű képét s két virágtartót készít, a munkáért díjat nem számít, csak az anyagot kell megfizetnünk. Vas-munkával hozzájárult még Hegedüs Miklós endrődi kovács-mester. Ezenkívül pénzádományokkal hozzájárultak: Idős Balog Mihály 10 P, Iványi István, Farkas Lajos, Majoros János és Timár József 5—5 P, Ambrózi Mihály 4 P, Madarász István és Madarász Zsigmond 3—3 P, Juhász Lajos 2.50 P, Iványi Elek, Kőteles Sándor, Madarász Sándor, Barta János, Balogh Lajos, Timár Imre, Nagy Lajos, Hanyecz István, Ugrai Ferenc, Rófusz Gyula, Zsidai Mihály,

Zay Mihály és Ujházy György 2—2 P, Varju László 1.50 P, Giricz Bertalan, Frolyó Istvánné, ifj. Varju József, Balogh Sándor, Frolyó István, özv. Tóth Bálintné, Utrin Károly, Zsidai Ferenc, Utrin György, Boda István, Zavizon Péter, özv. Böröczki Jánosné, Simon József, Zoltán Lajos, Felovits Domonkos, Lelovits Ernő, Földvári András, Szabó Lajos, Ambrózi György, Timár Lajos, Balogh Imre, Kőteles László, Balogh Vince, ifj. Balogh Mihály, Timár Sándor, P. Timár Sándor, Gellai Gergely, ifj. Varga Elek, Pörüpczászki János, Timár Mihály és Gonda Imre 1—1 P, Barta István, Gábor Sándor, Ritter Lajos, Cikkely János 50—50 f, Ó. Timár József 40 f, Varga Imre 20 fillérrel. A gyűjtést a leventék végezték. Mindezek előrebocsajítása után ismételt hálás szívvel mondunk mindazoknak köszönetet, kik megértve a célt, adományaikkal támogattak bennünket. Most már van reményünk arra, hogy szeptember havában felavathatjuk itt kinn a pusztán az országzászlót, mely rendeltetésén kívül bizonyítéka lesz annak, hogy mire képes a megértés, összefogás és szeretet. Egyben megmutatja az ő nép erős hitét és hazaszeretétet s.

Négynapos minisztertanácson

sorsdöntő kérdések kerültek szönyegre. Augusztus 10-én délelőtt tíz órakor sorozatos minisztertanácsra ültek össze a kormány tagjai vitéz Imrédy Béla miniszterelnök elnökletével.

A tárgysorozaton mintegy 50 pont szerepelt: közjogi, honvédelmi, gazdasági, szociális és adópolitikai kérdés. Mindazon problémák megvitatás tárgyai voltak, amelyeket Imrédy miniszterelnök parlamenti bemutatkozó beszédében megvalósítandónak jelzett.

A falu népe jövő boldogulását kívánja Imrédy Béla elősegíteni a sokgyermekes családok bérpótlék intézményének bevezetésével és a kishaszonbérletek ügyének rendezésével, valamint — a szakszervezetek megszűntetése után a munkás-kamarák és állami munkahelyező intézetek létesítésével. A mezőgazdaság érdekét szolgálja a „jó valutájú” (Anglia, Svájc stb.) országokba való kiviétel rendszeresítése és kibővítése. Foglalkozik a minisztertanács a tisztviselői kérdés és állásnékülkek elhelyezésével is. Már eddig is szép eredményekre hivatkozhat a Darányi és Imrédy kormány.

De még mindig nem tartjuk elegendőnek az eddigi intézkedéseket.

A kormány ne vállalja a „foltozógárda” szerepét.

Rendezni és arányosítani kell véglegesen a tisztviselői fizetéseket. A szélsőséges mozgalmak legfőbb ellenszere ez!

A Tamássy-féle státusz-rendezés méltánytalan előnyt adott a magasabb fizetési osztályoknak. Ezen lényegesen javítani kell!

Csökkentsük az alapfizetést!

Emeljük a családi pótlékot!

A feleség után 20, első gyermek után 12, második gyermek után 20, a többi gyermekek után 30—30 P pótlékot adjanak a sokgyermekes szülőknek.

Ugyanilyen arányban kapjanak adókedvezményt a sokgyermekes adófizetők is.

Megelégedett tisztviselői osztály legnagyobb ereje a közhatalomnak! Imrédy Béla szociális gondolkodásától várjuk e fontos megoldást is! Agglegény.

Egyházi híradás.

„Gazda- és munkás-nap“ rendezését határozták el az endrői kisgazda és munkásegységek. Mivel a résztvenni ígérkező országoshírű szonokok és előadók e hónapban szabadságon üdülnek, a rendezőség akként határozott, hogy a gazdag tárgysorozatú ünnepséget szeptember 25-én rendez meg. Az egyesületek vegyenek részt valamennyien a rendezésben, hogy községünk jó híréhez méltó legyen az ünnepség!

Egyesületi hírek. Augusztus 21-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, augusztus 28-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, ugyanazon nap d. u. 4 órakor a polgári iskolában a Jézus Szive Szövetség Női csoportja, szeptember 1-én d. u. fél 6 órakor a Szövetség Leánycsoportjai, szeptember 3-án d. u. fél 6 órakor a Férfi-Liga tartja havi összejövetelét a polgári iskolában.

Leányok! Régi endrői szokás szerint szeptember 8-án: Kisasszony napján a felnőtt leányok közös szentáldozáshoz járulnak az Ur Jézushoz. E szép szokást az idén sem hagyjuk el. Szeretettel kérjük a tizenöt éven felüli hajadonokat, hogy lehetőleg teljes számban járuljanak a szentségekhez és vegyenek részt az éretlük felajánlandó 7 órás szentmisén!

Külterületi szentmisék. Szeptember 11-én az öregkerti kápolnában, szeptember 18-án a polyákalmi és varjasi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

A nagylaposi új iskola megáldását szeptember 11-én végezzük.

Falusi Leánykörök vezetői számára rendez hét napos kurzust a Katolikus Nőszövetség Faluszervező irodája Endrődön. Augusztus 27-én este érkeznek a Tiszántul déli részéről a falusi leányegységek vezetői, akik az első három napon zárt lelkigyakorlatot tartanak, majd a kurzus többi napjain a legaktuálisabb kérdésekről hallanak szakszerű előadásokat. A kurzus vezetője Illésy Mária tanárnő, unokája az egykor nagyhirű gyomai kántornak: Illésy Gyulának. A kurzust a központi leányiskola termében tartják.

Figyelem! Legények!

A nagy nyári munka után kezdődik az élet az Egyesületben. Akik ott voltak az országos nagygyűlésen jól tudják, hogy mi a célunk! A többieknek is elmondtuk már, de most megismételjük az őszi programot.

Országos vezetőségünk meghirdette a „magyar cél“-t.

Mi a „magyar cél“?

A független ország, erős nemzeti állam, a szükséges szociális és gazdasági reformok végrehajtása, a szabadság és tekintély összhangja, az örökélet-rendszer bevezetése, a sokgyermekes család védelme, a telepítés és a zsidókérdés. Ezt a programot helyezte a budapesti nagygyűlésünk védnöksége. A legényegylet nem csinál pártot és klikket, hanem egységes józan ma-

gyar közvélemény kialakításán fáradozik.

Ezt a programot fogja egyesületünk a község tekintélyes és jómagyar gazdáival és munkásaival megismertetni. Ez az ősi feladatunk!

A második nagy megmozdulás Szent Imre herceg ünnepén, nov. 5-én tartandó kerületi legénygyűlés lesz; u. n. *seregszemle*. Ilyet mártóbb egylet rendezett; egyes helyeken 3000-5000 résztvevővel. Remélhetőleg a körösvidék legénygárdája sem alszik?!

Természetesen multságokat is rendezünk, mert a legénység fiatalok. Itt közöljük még hogy a varjasi egylet Lesniczky igazgató Ur vezetésével országos bicikli túrára indult. Augusztus második felében megtekintik az alföldi gazdasági intézményeket és a Balaton-vidékét.

Az öregkerti Paróczai tanító Ur vezetésével a szegedi szabadtéri játékokat szemlélik. Az utazási eszköz itt is bicikli!

Isten áldása legyen egyletünkön!

F. B.

Közgyűlés

A képviselőtestület f. hó 2-án rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgysorozatában nem sok, de fontos ügyek szerepeltek. Tárgyalás alá vette a közgyűlés a régen vajudó villamos áram szolgáltatásra vonatkozó szerződés módosítását. Ezt az ügyet aktuálissá tette az a körülmény is, hogy az energiatörvény értelmében a kormányhatóság is módosításokat követhet. Sok, sok tárgyalás folyt le a község és a villanytelep között, azonban megegyezésre sor nem kerülhetett egyetlen pont miatt s így a közgyűlés az Iparügyi Miniszter Urtól kérelmezi szakértő kiküldését. Az ütközőpont akkor fogott, hogy a villanytelep mereven ragaszkodott ahhoz, hogy a jelenlegi közvilágítás mindenféle kötelezettség nélkül a koncesszió hátralevő idejére rögzítettessék. Ez ellentétben állott a község korábbi egyezségével, mely szerint jelenlegi közvilágítási általánynak, tekintettel a beruházásokra, további 5 évig való fizetésére kötelezte magát. Ez az állásellentét meghiusította az egységet. Letárgyalta újból a közgyűlés a légoltalmi hivatalos berendezésekkel járó terveket és költségvetést. A múlt évi hasonló tárgyú határozatot ugyanis a Belügyminisztérium nem hagyta jóvá s így újabb szempontok szerint kellett átdolgozni. A berendezési költségek eddig 15000.— P-t tesznek ki, mely 7 évig okoz a községnek 2%-os pótdadó emelkedést. Tudomásul vette az előjárásnak jelentését, hogy a Kondorostanyán letelepedett dr. Nyitrai Joachim János orvossal a községi orvosi teendők ellátására nézve a szerződést megkötötte.

Tárgyalás alá vitte a Főispán ur Ömeltóságának a leiratát, melyben értesíti a községet Főispán ur, hogy a nagylaposi állomáshoz vezető bevezető utat és az Öregkertet alatt elvonuló községi utat az állam hajlandó kiköveztetni, ha a költség 1/8-ával a község hozzájárul. A közgyűlés elhatározta, hogy a nagyla-

posi ut kikövezéséhez való hozzájárulás iránt megkeresi a magyar M.Á.V.-ot, miután az az ut az ő tulajdona. Az Öregszőlősi utról a M.Á.V. válaszában megérkezése után fog dönteni. Tudomásul vette, hogy a téli tüzelőanyagot a község helybeli keresztény cégtől szerzi be. Bukva Máté nyomorék gyermek készpénz segélyét a jövőre nézve természetben állapította meg. Tekintettel arra, hogy a község a zugi földeken intenzívebben gazdálkodik, elhatározta, hogy a jövő évben gazdasági eszközöket fog beszerezni 1000.— P erejéig.

Az endrői frontharcosok

f. hó 21-én nagyszabású ünnepélyes megmozdulásban áldoznak honalapító első szent Királyunknak. Az egész nap a nagy Királyé és elismerésméltó, hogy frontharcosok első nyilvános megmozdulásukat ilyen nagy és magasztos eszmének szentelik. Dél előtt fél 10 órakor testületileg vonulnak a szent misére, utána pedig a hősök szobránál nyilvános ünnepély lesz a szent Király tiszteletére. Délután 3 órától kisdedovadások, cserkészek és a fiatalság fogja hasznos szórakozással tölteni idejét, a sportpályán. Este 8 órakor ugyancsak a sportpályán épített színpadon műsoros előadás lesz, melynek örök értékű fényt és dísz ad az a körülmény, hogy községünk szülötte, Rózsahegyi Kálmán a Nemzeti színház örökös tagja, m. kir. kormányfőtanácsos egy helybeli szereplővel együtt egy rövidke darabot ad elő. A nagy művész ezzel a gesztusával nemcsak a frontharcosok, hanem szülőfaluja iránt mutatja meg törhetetlen ragaszkodását. A kísértő műsor igen változatos lesz. Konferál a Főjegyző, szavalni fog egy öreg frontharcos, tárogatón szórakoztatják a közönséget Kalmár Károly és Uhrin Imre, vendégül fellép egy másik híres ember: Kalmár Illés, — szintén községünk szülötte, csongrádi főkéntor bájos leányaival s gyönyörű énekszámokat adnak elő. Gyönyörű táncszámokra készülnek: Szabó Pösz, Kovács Klári, Kiszely Olga és Kalmár Gizi. Az Iparos Dalárda szebbnél-szebb dalokkal fogja szórakoztatni a megjelenteket. Az ünnepség reggelig tartó táncokkal fog véget érni.

Kölcsei Ferenc

a magyar Himnusz szerzője halálának 100 éves évfordulója emlékére aug. 24-én déli 12 órakor pontosan fel fog csendülni az egész világon a Himnusz, ahol csak magyarok laknak. Endrőd község társadalma ezen a napon déli 12 órakor gyülekezzen a Hősök szobránál, ahol a Dalárda közreműködésével el fogja énekelni szintén a Himnusz, hogy egyesülhessünk az ünneplésben a világ magyarságával és adózzunk a nagy Költő emlékének. Walthier György rövid beszédben méltatni fogja a nagy Költőt.

Endrői népesedési adatok

július 15-től augusztus 15-ig

Születések: Kőszegi Antal törzsörmeisterleánya Magdolna Mária, Kulik János földmunkás leánya Ilona Jusztinia, Buza Sándor földműves fia Sándor, Girincz Béla földműves leánya Mária Magdolna, Hornok Kálmán földmunkás fia László, leánya Pirocska, Sóczó József földműves fia József Géza, Szujó Pál földmunkás leánya Irma, Papp László földműves leánya Gizella Ilona, Szabó Sándor földműves fia Péter János, Gencic Máté földmunkás fia László István.

Elhunytak az Urban: Hegedüs Franci Farkas Józsefné 46 éves, tüdőgümőkór, Hornok Sándor 19 éves, tüdőgümőkór, Iványi Máté 2 hónapos, bélhurut, Szakálos Margit 9 éves, vízbefulladás, Ginicz Teréz Dinya Imréné 70 éves, szervi szivbaj, Lapusnyik Ilona Gyuricza Mátyásné 29 éves, tüdőgümőkór, Timár Lajos 11 éves, merevgörcs, Gyuricza József 64 éves, véres agyguta, Valkovszki János 10 hónapos, heveny bélhurut, Hangya Vencel 5 éves, merevgörcs.

Jegyesek: Szuravecz Lajos földműves rk. és Tóth Mária rk., Nagy Lajos csizmadia ev. ref. és Kiszely Erzsébet rk., Iványi Mihály földműves rk. és Uhrin Mária rk., Timár Imre rk. és Pribelszki Judit rk., Sipos Mihály csendőrmester rk. és Varró Rozália rk., Vaszkó földműves rk. és Tóth Cecília rk., Papp Imre földműves rk. és Uhrin Eszter rk., Papp József földműves rk. és Kvellár Irma rk., Szonda István földműves ref. és Kulik Eszter rk., Raduska Lajos földműves rk. és Gyuris Rozália rk.

A tanév megnyitása

A polgári iskolában a jövő tanévre szóló beiratásokat szeptember hó 3-án délelőtt 8 órától tartják. Az első osztályba azok a tanulók iratkozhatnak be, akik az elemi iskola IV. osztályát legalább elégséges eredménnyel végezték el. Beiratkozáshoz szükséges az utolsó iskolai bizonyítvány (értesítő), a keresztlevél és az újraoltási bizonyítvány. Akik már jártak polgárba, csak tanulmányi értesítő könyvecskéjüket hozzák magukkal.

A tandij- és mellékdíjak évi összege 40 pengő. Tüzifa pótdíj 4 P. A nem katolikus vallású tanulók 69 pengőt fizetnek. A tandij havi részletekben is fizethető.

Szegénysorsu, példás magaviseletű és legalább jó előmenetelű tanulók tandijkedvezményt kaphatnak.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 4-én. A rendes tanítás szeptember hó 5-én kezdődik.

A tanulók tankönyveket kaphatnak kölcsön a beiratkozás sorrendjében.

Javitóvizsgálatok szeptember hó 1-én délelőtt 8 órától. A javítóvizsgálat díjmentes. Figyelmeztetjük a tanulókat, hogy a javítóvizsgálatot akkor is tegyék le, ha nem akarnak tovább tanulni, mert aki a megjelölt időben nem tesz javítóvizsgálatot, az osztályt meg kell ismételnie, ha tovább akar tanulni.

Felvételi és különbözeti vizsgálatok szeptember hó 2-án délelőtt 8 órától.

Az elemi iskolákban a beiratásokat szeptember hó 7-9 és 10-én tartják.

Veni Sancte szeptember hó 11-én. A rendes tanítás szeptember hó 11-én. A rendes tanítás szeptember hó 12-én kezdődik.

Mit kap a magyar falu az 1000 millió pengőből?

Az 1000 millió pengős beruházás fedezetére a Nemzeti Egység kormánya csak a társadalom vagyonos rétegétől kér anyagi áldozatot.

400 millió pengőt belső kölcsönként vesz fel az állam, 350 milliót a vállalatoktól vesz el vagyondézsmájában, 170 millióval a házbirtokot és az ingóvagyonot terheli meg és csak 80 millió pengőt kér a mezőgazdától, de csak azoktól, akik 50 ezer pengőnél nagyobb vagyonnal rendelkeznek.

Ugyanakkor, amikor a Nemzeti Egység kormánya a kisembereket teljesen mentesíti az anyagi áldozatoktól, őszinte szociális érzéssel arra törekszik, hogy a beruházási terv végrehajtása során elért előnyökből és haszonból a kisembereknek minél nagyobb rész jusson.

A 600 millió pengő körüli összegből, amelyet a kormány a honvédség felszerelésének tökéletesítésére fordít, sok ezer dolgos kéz kap munkát és kenyeret s ezzel lényegesen enyhül a munkanélküliség, fokozódik a kereseti lehetőség, ami a falu gazdasági termékeinek értékesítését is hathatósan elősegíti.

130 millió pengőt a Nemzeti Egység kormánya az államvasutak, a hajózás, a távirda és távbeszélő fejlesztésére fordít. Ezzel szoros és közvetlen összeköttetést teremt a falvak, a városok és az ország fővárosa között. Ez a 130 millió tehát nagyobb szabású közmunkákat jelent, a közlekedést hatalmas mértékben előmozdítja s a termények szállításának megkönnyítésével a falu helyzetén lényegesen segít.

80 millió pengőt nagyutak és bekötőutak építésére fordít az állam. Országos viszonylatban nagyarányú közmunkát jelent ez a terv is, amelynek révén sokezer falusi kisember jut kenyérhez. Az utépitési program teljes végrehajtása után minden falu és nagyobb tanyai gócpont bekapcsolódik a nagyutak forgalmába. Ez az utépitési terv a falvak kulturális és egészségügyi fejlődését is szolgálja.

20 millió pengőt a falvaknak egészséges ivóvízzel való ellátására, egészségi és szociális viszonyainak javítására fordít a Nemzeti Egység kormánya. Nemcsak kórházakat kívánunk, amelyekben a falusi ember gyógyulást talál, de a népbetegségeket is meg akarjuk előzni és vissza akarjuk szorítani.

20 millió pengő a telepítés meggyorsítására szolgál, mert azt kívánjuk, hogy a falu népének földigényét minél gyorsabban és minél nagyobb mértékben kielégíthessük.

36 millió pengővel az Alföld öntözési munkálatait és egyéb vizimunkákat támogat a Nemzeti Egység kormánya, hogy az ország termelésének fokozását ezen az uton is előmozdithassuk.

4 millió pengő az állattenyésztés fejlesztésére szolgál, mert a falvakat megfelelő tenyészállattal kívánjuk el látni.

6 millió pengő a mezőgazdasági és kertészeti szakoktatás fejlesztését és a talajjavítást segíti elő, amivel a mezőgazdasági kultúrát akarjuk emelni s egyúttal a használhatatlannak bizonyult területeket termőföldé kívánjuk változtatni.

9 millió pengővel siet az állam a beruházási tervben is a mezőgazdasági termények értékesítésének megkönnyítésére, hogy a falusi nép nehez munkájáért megfelelő terményárakhoz jusson.

10 millió pengőnél nagyobb összeggel falusi elemi és gazdasági népiskolák épülnek.

10 millió pengőt a bányászati és nyersanyagkutatásra szánt a Nemzeti Egység kormánya, hogy nyersanyag-szükségletünket, így elsősorban a mezőgazdasági életben is nélkülözhetetlen olajokat, minél nagyobb mértékben belföldön termelhessek.

75 millió pengőt fordít a kormány a gazdavédelem fokozatos feloldására és a mezőgazdasági hitel újabb alapjainak biztosítására, hogy a mezőgazdasági élet vérkeringését meggyorsítsuk.

Külön akció keretében kíván a kormány a kisiparosság hiteligényeinek kérdésével foglalkozni.

A kisemberek érdekeit tartja szem előtt és a legszegényebb rétegek emberi sorsáról gondoskodik ez a terv, amelynek minden tételét a kormány és a Nemzeti Egység Pártja szociális érzése hatja át. Az 1000 millió minden fillérje a magyar népmilliók jelenét és jövőjét szolgálja.

A beruházási terv sikerét csak a nemzet tagjainak szoros összefogása a Nemzeti Egység biztosítja. Országépítő munkánkhoz magyar szeretettel várunk mindenkit táborunkba! Budapest, 1938 július hava.

A Nemzeti Egység Pártja nevében:
TASNÁDI NAGY ANDRÁS s. k.
országos pártelnök

vitéz IMRÉDY BÉLA s. k.
pártvezér

Gabona- és állatpiac

A tőzsde ingadozása és áresése jelzi a bő termés folytán előállott túlkínálatot. Julius 25 óta másfél pengőt esett a buza ára. Falunk gazdaközönségének nagy szerencséje a Körös vize. Hajóra szállíthatjuk búzáinkat, s mázsánként csaknem ugyanannyit kapunk érte, mint Pesten a vasuton szállított búzáért. A nagy kínálat azonban még a Futura felvevő képességét is korlátozza. Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár, mint a Futurával dolgozó „Hombár“ megbizottja kivételes bánásmódban részesítette nagyszámú eladóit. Nemcsak jóval magasabb árakon vette a búzát, de külön tartalékai-ból mintegy 35 vagon buza árát utalta az eladó közönségnek, holott a Futura ezideig alig utalt még vásárlási összeget neki. A bank oly

előnyös árat ad a búzáért, hogy még idegen határból is tekintélyes mennyiségben hozzá szállítják az eladott búzát. A Körös közelsége a fuvar olcsóbbodását eredményezi, innen a jobb ár. Bizony nehezen várjuk a hajózás teljes megindítását, mert most látjuk, mily előny községünkre a vizen való szállítás.

A sertésvásáron az elmúlt hetekben pár fillér emelkedés volt. A megindult angliai zsirszállítás csak javíthat az árakon. A soványsertes és malac-árak szintén emelkedőben vannak.

Nagy néma sirással...

Kápolnában jártam
A szobrokat nézni,
Itt volt az ünnep is
Lelkeket becézni.
Az ablakon át a
Fények ráhajoltak,
Remegett az ajkuk, —
Ahogy megcsókoltak.

Bús gyertyafény volt a
Rózsák takarója,
Olyan szépek voltak,
Mint a magyar-nóta l
A holt Mester vérző
Lábánál feküdtek,
Szívemre gyógyító
Illatokat küldtek.

Szeretnék magamba
Egyszer belelátni,
Van-e még bánatom,
Amit el kell fájni?
Feherre mosnám száz —
Virágszeméremnél,
S megszáritgatnám a
Jézus szívébenél.

Úgy bámultak rám, hogy
Majdnem térdre estem,
Jaj, ha megtudnának
Gyógyítani engem...?!
Nagy néma sirással
Vergődnek, hervadnak,
Csak az ég tudja, hogy
Engemet siratnak...

NÉMETSZÁG. BARTHA ANDRÁS

Eladó ház Endrődön Széchenyi-
utca 12 szám. Értekezni ugyanott.

VASUTI MENETREND.

Gyomára érkező vonatok.

Budapestről	2.21
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.30
Véztőre	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.19
Budapestről	10.21
Véztőre	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről gyors	11.57
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Véztőre	16.51
Békéscsabáról, gyors	16.58
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.39
Véztőre	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok.

Békéscsabára	2.54
Véztőre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.31
Budapestre, sebes	8.20
Békéscsabára	10.28
Békéscsabára, gyors	11.58
Budapestre, gyors	11.59
Véztőre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	16.59
Békéscsabára, gyors	17.37
Véztőre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.49
Véztőre	20.50
Budapestre	23.00

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.
ENDRÖD

Fiókinézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal melletti.

Népházi Szövetkezetben kintő friss árakat olcsón kap.

Endrődön a
PIACTÉR közelében

háza keresnek vételre.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a búzáját?

Keresse fel

vitéz Baranyai Istvánt
az Endrőd—Gyomai Takarékpénztárban, magas árat ad érte!

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.
Orvosi vizsgálat nincsen!
Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”
Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdája
Törökszentmiklós. Telefon 21.